

HURTI6 ym. Ajattelle itse!
(toim.)
2010

Ajattelle itse!

tavat aineet. Tutkija-kirjoittajakin lukee kirjallisuutta löytääkseen mieleisenä tavan tehdä tutkimusta, hankkii tarvittavat materiaalit, tutkii aineistonsa ja sekoittaa tutkimuksensa tulokset oikeassa suhteessa lähdekirjallisuutensa kanssa. Leivonnainen ei ole vielä valmis, kun ainekset ovat pöydällä; tekstiinkin ei ole vielä valmis, kun taustakirjallisuudesta on löytynyt riittävä määrä materiaalia. On kyettävä suhteuttamaan luettu aineiston analyysissä saatuihin tutkimustuloksiin. Työskentelyn kronologiaa noudattelevassa eli tutkimussuunnitelmanomaisessa sisällysluettelossa usein kaikki tarvittavat elementit on etsitty, mutta varsinainen leipomistyö on vielä tekemättä.

Irralliset asiakokonaisuudet tekstissä ovat kuin jauhokkareita, jotka eivät useinkaan maistu leivonnaisessa mukavaltta. Irralliset asiakokonaisuudet sekoittuisivat parhaiten, jos kirjoittaja tekisi itselleen kysymyksen, johon pyrki oman tutkimustyönsä ja lähdekirjallisuuden avulla etsimään vastauksia. Tällöin kaikella viittaamisella olisi jokin selkeästi rajattu tehtävänsä. Viittaamisen ohella asioiden tulisi tehdä jotakin jollekin: taustoittaa, selittää, perustella, tulkita, väittää tai esimerkiksi määritellä.

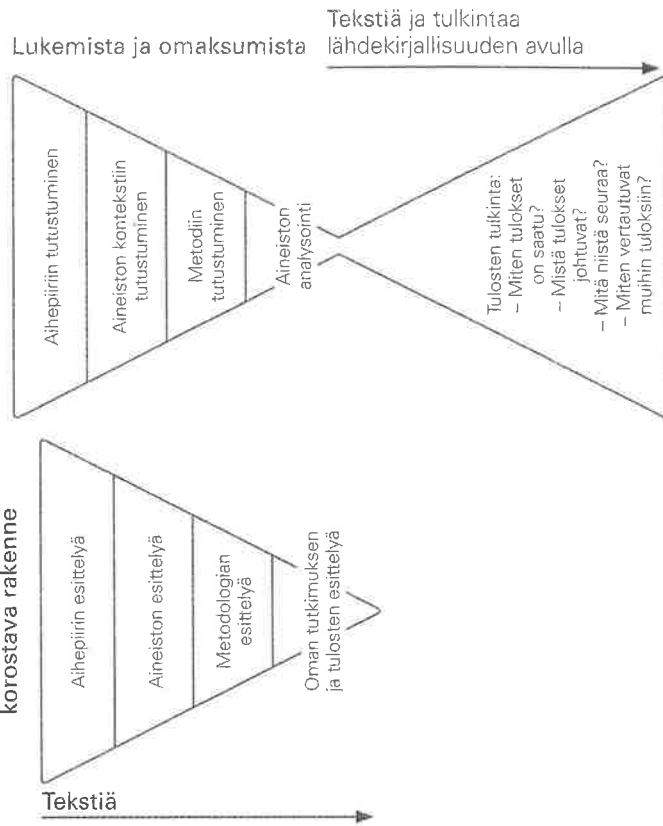
Kirjoitussuunnitelman tekemisen jälkeen alkaa siis varsinainen tekstin kirjoittaminen. Kirjoitussuunnitelmatasolla tekstille on suunniteltu hahmo, ja sen toteuttaminen voi periaatteessa alkaa mistä luvusta tahansa. Ensimmäisenä lukemisen tavoitteena tuossa vaiheessa on etsiä taustakirjallisuudesta apua omien tutkimustulosten ryhmittelyyn. Oletetaan, että tutkimuksessa olisi analysoitu lähdekirjallisuuden käyttöä opinnäytetyön eri vaiheissa: aihepiirin kontekstoinnissa, tehtävän ja tavoitteen määrittelyssä, aineiston analyysissä ja tulkinnaissa. Oman aineistonsa analyysin jälkeen tutkija voisi ryhmitellä analyysinsä tulokset esimerkiksi käyttämällä muiden tekstintutkijoiden valmista luokitusta siitä, mitä toisilla teksteillä voidaan tehdä. Näin hän saisi tietää, missä kohdin ja missä merkityksessä opinnäyteteksteissä muita tekstejä käytetään. Edellinen kysymys tulee vastattua aineiston analyysissä ja jälkimmäinen aineiston ryhmittelyssä ja tulkinnaissa.

Aina ei välttämättä tarvita toisten tekstien apua tulosten ryhmittelyyn, mutta ryhmittely sinänsä on kirjoitussuunnitelman tekemisen edellytys. Kirjoitussuunnitelma vaiheessa on kuitenkin tärkeää huolehtia, että tulevat pääluvut tai niin sanotut sisältöluvut (ks. maatuskamalli) vastaavat kaikki osaltaan otsikon ongelmaan tai kysymykseen ja ovat keskenään tasa-arvoisia ja hierarkkisesti sopusoinnussa otsikon kanssa.

Perinteinen tieteellisen tekstin rakenne korostaa aika pitkälle muiden tekstejä: toimintana kuvattuna se esittelee, kertoo ja informoi. Maatuskamallin mukainen rakenne korostaa tutkimuksen tuloksia ja niiden tulkinntaa. Keskeisiä toimintoja ovat keskusteleminen, väittäminen ja perustelevminen. Oikeastaan maatuskamallin mukaan rakennettu teksti alkaa siitä, mihin perinteinen teksti päättyy. Ällistyttävän usein opinnäytetyön lähes viimeinen luku on otsikoitu samoin kuin koko työ, eli viimeisissä luvuissa päästään varsinaisesti otsikon asiaan. Mikäli tutkimustyölä ja tekstin tuottamisella on omat kronologiansa, on mahdollista koko tekstin ajan pysyä tiukasti otsikon asiassa. Perinteisen ja uuden rakenteen logiikkaa voisi kuvata kuviolla 3. Kuvioista näkee, miten uusi rakenne lähtee siitä, mihin perinteinen usein päättyi.

Perinteinen tutkimusprosessia korostava rakenne

Uusi tutkimustuloksia korostava rakenne

Kuvio 3. Opinnäytetyön perinteinen ja uusi rakenne